

การประมูลอิเล็กทรอนิกส์

(e-Auction)

โดย ผศ.สุพล พรหมมาพันธุ์

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

(ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ไทย รายสัปดาห์ ฉบับวันที่ 9-15 ตุลาคม พ.ศ.2549 หน้า 19)

เทคโนโลยีในสมัยปัจจุบัน ทำให้ธุรกิจหลายอย่างแปรเปลี่ยนไป การประมูลซื้อขายสินค้าก็เช่นเดียวกัน การประมูลแบบดั้งเดิม (Traditional Auctions) ได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นการประมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) หรือ การประมูลราคา (e-Bidding) หมายถึง การเสนอซื้อเสนอขายสินค้า หรือการบริการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งอาจมีมากกว่า 1 คน ที่เข้ามาแข่งขันเสนอราคากันในเวลาที่กำหนด ส่วนลักษณะการทำงานของระบบเป็นการใช้ผลิตภัณฑ์ของซอฟต์แวร์ ตามแนวคิดตัวแบบพื้นฐาน 3 ระดับบนแพลตฟอร์มของ Microsoft.NET และใช้ Microsoft SQL Server 2000 เป็นตัวให้บริการค้นหาสอบถามข้อมูลจากฐานข้อมูล สำหรับองค์ประกอบการทำงานบนเว็บไซต์นั้น มีการสร้างเว็บไซต์ขึ้นมาเพื่อเป็นตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Marketplace) ซึ่งจะเป็นผู้แทนในการทำหน้าที่จัดการเป็นตัวกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และช่วยจัดหาผู้ขายรายใหม่ๆ เพิ่มเข้ามา โดยใช้ แพลตฟอร์มของ IIS/ASP.NET ด้านการนำมาประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ตัวให้บริการ (Server) และองค์ประกอบด้านตระกะทางธุรกิจนั้น ใช้ภาษา C# ในการเขียนโปรแกรม

เมื่อมองในด้านโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบการประมูลอิเล็กทรอนิกส์นี้ จะมีการแบ่งตลาดการประมูลสินค้าออกเป็นสองส่วน ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับน้ำมัน, ผลิตภัณฑ์เคมีในโรงงานอุตสาหกรรม, ยานยนต์, เครื่องอัญมณี และสินค้าประเภทอื่นๆ สำหรับการดำเนินการขาย จะเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อเข้ามาประมูลแข่งขันกัน ซึ่งในระบบจะมีการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศที่ตีพิมพ์ทั้งภายในองค์กรและนอกองค์กรอย่างเหมาะสมเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการเลือกประมูลสินค้า ลักษณะที่สำคัญที่สุดของระบบการประมูล คือ จะมีการใช้ขอบข่ายงานที่เป็นไปได้ที่มีอยู่ของระบบการประมูลโดยตรง โดยผู้เข้าร่วมการประมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ที่ให้ราคาสูงสุดก็จะชนะการประมูลและได้รับสินค้าไป

สำหรับชนิดและรูปแบบของการประมูลนั้นมีหลายประเภท ได้แก่ (1) การประมูลขาย (Forward Auction), (2) การประมูลซื้อ (Reverse Auction), (3) การประมูลที่ไม่กำหนดราคาเริ่มต้น (One Knock Auction), (4) การประมูลแบบคนอังกฤษ (English Auction), (5) การประมูลแบบคนเนเธอร์แลนด์ (Dutch Auction) และ (6) การประมูลแบบคนอเมริกัน (Yankee Auction) ในที่นี้จะขอกล่าวเพียง 3 ประเภทแรกเท่านั้น คือ

1. **การประมูลขาย (Forward Auction)** เป็นการประมูลที่เริ่มขึ้นตามความประสงค์ของผู้ที่ต้องการขายสินค้า โดยผู้ขายจะเป็นผู้กำหนดความต้องการให้ผู้ซื้อเข้ามาเสนอราคาแข่งขันกัน ผู้ซื้อที่เสนอราคาสูงสุดจะเป็นผู้ชนะการประมูล และได้รับสินค้าไป

2. **การประมูลซื้อ (Reverse Auction)** เป็นการประมูลที่เริ่มขึ้นตามความประสงค์ของผู้ที่ต้องการซื้อสินค้า โดยผู้ซื้อจะกำหนดความต้องการซื้อสินค้าของตนเอง เพื่อให้ผู้ขายเข้ามาเสนอราคาแข่งขันกัน ผู้ขายที่สามารถเสนอราคาได้ต่ำที่สุดจะเป็นผู้ชนะการประมูล ผู้ซื้อจะต้องซื้อสินค้าจากผู้ขายที่ชนะการประมูลในครั้งนั้น

3. **การประมูลที่ไม่กำหนดราคาเริ่มต้น (One Knock Auction)** การประมูลในลักษณะนี้ไม่ได้

กำหนดราคาขั้นต่ำเอาไว้ ซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสมของผู้ซื้อคนแรกที่ตั้งราคาขึ้นมา และมีผู้ให้ราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อผู้ซื้อได้ราคาที่ดีที่เสนอและพอใจ ก็จะเป็นผู้ได้รับสินค้านั้นไป

ระบบการประมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ไม่เพียงแต่จะช่วยลดงานซ้ำซ้อนและนำเป้าหมายให้กับผู้ซื้อและผู้จำหน่ายเท่านั้น แต่จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อสินค้า และเพิ่มความโปร่งใสในการประมูลด้วย สำหรับผู้ที่ทำธุรกิจขายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับน้ำมันจะยิ่งได้ประโยชน์อย่างมาก เพราะสามารถตอบสนองความต้องการในการซื้อขายและการแลกเปลี่ยนได้อย่างยืดหยุ่นและรวดเร็วมาก ระบบการประมูลอิเล็กทรอนิกส์นี้ ถ้าเป็นการประมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ดีซึ่งผู้ซื้อชื่นชอบมาก มักจะมีผู้เข้าร่วมการประมูลเป็นจำนวนมาก เช่น รถยนต์โบราณ, ภาพวาด ภาพเขียนที่หายาก, ของเก่าของสะสม เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะผู้ที่ทำธุรกิจการประมูลต้องการที่จะหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายจากสื่อกลาง หรือพ่อค้าคนกลาง ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ส่วนลักษณะทั่วไปของระบบการประมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ช่วยจัดการสนับสนุนการทำงานได้อย่างดีและเหมาะสมในลักษณะต่อไปนี้ คือ

- ช่วยสนับสนุนการจัดเก็บประวัติสั้นๆ ของผู้ใช้, ผู้เข้ามาเยี่ยมชม, ผู้เข้าร่วมการประมูล, ผู้เข้ามาสังเกตการณ์, เลขานุการ และผู้บริหาร ซึ่งผู้เข้าร่วมการประมูลเหล่านี้ล้วนแล้วมีบทบาทเหมือนกัน คือ เป็นได้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน
- เพื่อเป็นสื่อกลางนำเสนอทั้งการเปิดประมูล และปิดประมูลในที่เดียวกัน
- มีการจัดเก็บระเบียบของกระบวนการประมูลเอาไว้อย่างสมบูรณ์ และยังอนุญาตให้สามารถจัดเก็บสารสนเทศต่างๆ ของลูกค้าเอาไว้ได้ รวมทั้งทำให้ได้รับข้อมูลในลักษณะต่างๆ ของหุ้นส่วนทางธุรกิจ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประมูลและทำธุรกิจ
- มีระบบการสำรวจกระบวนการประมูลด้วยระบบออนไลน์ เพื่อให้สถาบันต่างๆ สามารถควบคุมตรวจสอบได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
- มีการแจ้งข่าวสารการเสนอการประมูล, การปิดการประมูลอิเล็กทรอนิกส์ ส่งไปเป็นการส่วนตัวถึงผู้เข้าร่วมการประมูล
- มีการลงทะเบียน และการสมัครเข้ามาของผู้เข้าร่วมการประมูล
- มีการแจ้งข่าวสารการประมูลส่งไปให้ทั้งในลักษณะส่วนตัว และสาธารณะ
- มีการควบคุมเอกสารการลงทะเบียน เพื่อให้แน่ใจว่า เอกสารเหล่านั้นยังอยู่ โดยไม่ต้องเกรงว่าจะไม่มีหรือสูญหายไป
- มีระบบการวิเคราะห์ลักษณะของสินค้าที่นำมาเสนอประมูลด้วยวิธีที่ง่าย
- ผู้ใช้ และผู้เข้าร่วมการประมูลทั้งหมดต้องลงทะเบียนในระบบ ซึ่งระบบจะอนุญาตให้ผู้ใช้สามารถเปิดอ่านข่าวสารได้, มีการส่งข้อความให้เป็นการส่วนตัว, เปิดอ่านล่องรู้องค์ประกอบการทำงานของระบบการประมูลได้ ไปจนถึงสามารถเปลี่ยนรหัสผ่าน (Password) ได้ และระบบจะทำการปิดระบบไม่ให้เข้าร่วมการประมูลในครั้งต่อไป หากผู้ใช้ผิดสัญญา

ตัวอย่างเว็บไซต์เกี่ยวกับการประมูลอิเล็กทรอนิกส์ เช่น (1) www.ebay.com, เป็นเว็บไซต์ประมูลสินค้าที่ใหญ่และได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก มีสินค้าเกือบทุกประเภท ได้แก่ รถยนต์, เรือ, ของเก่าสะสม, แสตมป์, เหรียญหายาก, โทรศัพท์, เสื้อผ้า, สินค้าหัตถกรรม, คอมพิวเตอร์ ตลอดจนบ้านและที่ดิน (2) www.bidz.com สินค้าส่วนใหญ่เป็นอัญมณี (Jewelry), นาฬิกา, เครื่องเงิน, เพชร, แหวน, แก้วมรกต, สร้อย, กำไลข้อมือ, เครื่องประดับ และ (3) www.g-pra.com เป็นเว็บไซต์สายพันธุ์ของไทย ชื่อ การ์ตันตีพระ เป็นเว็บประมูลเกี่ยวกับพระเครื่อง, และ

เครื่องรางของขลังทุกชนิด ได้รับความนิยมนมากในหมู่เซียนพระทั้งหลาย (4) www.thaibidz.com เป็นเว็บไซต์ของคนไทยอีกเช่นกัน ประมูลสินค้าประเภทงานศิลปะและของสะสมเก่า, เครื่องเพชรและนาฬิกา, เสื้อผ้า, คอมพิวเตอร์, เหยียด, ซีดีเกมส์, ซีดีเพลง, บ้านที่ดิน เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวง ICT ของไทยได้สั่งการให้ ทศท. ประมูลโทรศัพท์ 5.6 แสนเลขหมายด้วยวิธีพิเศษ อ้างว่า หากล่าช้าจะสูญเสียโอกาสแข่งขัน รับผิดชอบรวมทั้งส่งผลกระทบต่อ การนำหุ้นเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ด้วย ขณะเดียวกัน ทศท.ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการประมูลแบบ e-Auction เรียบร้อยแล้ว (www.adslthailand.com)

ตัวอย่างเว็บไซต์ประมูลสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ของ www.bidz.com

สำหรับซอฟต์แวร์และเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการประมูลสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ คือ

- Programming Languages : C#, Java Scripts, HTML/DHTML/XML/WML, XSLT
- Erwin, Search Engine
- VisualStudio.NET2003, 2005
- Platform : Microsoft.NET Framework 1.1
- Web Service/Application Server : Microsoft Internet Information Server 6.0/ASP.NET
- Internet Browser : Microsoft Internet Explorer 5.0 and Later Versions. (www.bntd.by/en/ebidding)

ส่วนข้อดีของการประมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น มีประโยชน์และข้อดีหลายประการ ดังนี้ :

- ผู้เข้าร่วมการประมูลไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมาพบกัน
- สามารถเสนอราคาได้หลายครั้ง (Dynamic Pricing)
- มีความโปร่งใส เพราะสามารถทราบข้อมูลการแข่งขันในตลาดกลางได้
- มีความยืดหยุ่น เนื่องจากการประมูลหลายรูปแบบให้เลือก
- ลดต้นทุนในการจัดทำเอกสารต่างๆ ตลอดจนลดต้นทุนจากการเช่าสถานที่
- เปิดโอกาสให้ผู้ค้าขายรายใหม่ได้เข้าร่วมประมูล (Apirada : 2006 : 7)

การประมูลอิเล็กทรอนิกส์ กำลังได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะเป็นตลาดกลางสามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าร่วมการประมูลทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย มีเครื่องมือช่วยในการประมูลสินค้า ช่วยประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ และมีความโปร่งใสชัดเจน.

